

Ruimtelijke Onderbouwing

Plaatsen herdenkingskunstwerk Glider

Locatie Klein Amerika (schuin tegenover nr 3)

Projectomschrijving

Inleiding

Op 17 september 2014 wordt herdacht dat de geallieerden 70 jaar geleden de bevrijding van Nederland in gang zetten. In Groesbeek landden de geallieerden destijds langs de Wylerbaan en op Klein Amerika met o.a. Gliders: zweefvliegtuigen gemaakt van een stalen constructie met daaromheen canvas gespannen. Om de herdenking van 70 jaar Market Garden in Groesbeek extra onder de aandacht te brengen zal een herdenkingskunstwerk worden opgericht die teruggrijpt naar de landing van deze gliders. Schuin tegenover Klein Amerika 3 wordt op een stuk grond van 25mx25m een glider nagebouwd op een schaal van 1:1. De spanwijdte van het vliegtuig is 25m, de lengte 20m. Het toentertijd gebruikte canvas wordt niet verwerkt in dit bouwwerk, maar de (legergroene) stalen constructie zal wel nagebouwd worden, zodat er een goed beeld ontstaat van de gliders van 70 jaar geleden.

Bestaande situatie

In de huidige situatie is het gebiedje in gebruik als akkerland waar sparren (kerstbomen) op worden verbouwd. Het perceel wordt omringd door diverse percelen met verschillende agrarische activiteiten: wijnbouw en akkerbouw. Op ruim 200m ten westen van het perceel is de bosrand van het Groesbeekse bos te vinden. Ten oosten van het perceel ligt een zandpad. De weg 'Klein Amerika' loopt parallel aan dit zandpad. Aan Klein Amerika zijn vooral agrariërs te vinden die naast het boerenbedrijf verschillende nevenactiviteiten uitoefenen, zoals een camping of landwinkel.

Nieuwe situatie

Op een deel van het perceel kadastraal bekend als gemeente Groesbeek sectie R nummer 00423 wordt de glider nagebouwd. In figuur 1 is het gebied zichtbaar waar de glider gesitueerd wordt. In totaal zal 625 m² van het akkerland/bosbouw worden ingericht ten behoeve van het herdenkingskunstwerk. Het perceel zal grotendeels grasland worden. Op dit grasveld rust de glider op een drietal funderingselementen. Daarbij zullen een paar voorzieningen voor wandelaars en fietsers worden gerealiseerd (te denken valt aan een picknickbank, fietsrek).

De omliggende percelen behouden het agrarisch gebruik.

Figuur 1: plangebied

Ruimtelijke uitgangspunten

Datum: 5 juni 2014

Kenmerk: ontwerp

Provinciaal beleid

Omgevingsvisie en -verordening

De omgevingsvisie en –verordening geven aan dat onderhavige locatie onder het regime van het Nationaal Landschap De Gelderse Poort valt. Dit houdt in dat een ontwikkeling doorgang mag vinden, mits er geen afbreuk wordt gedaan aan de aanwezige kernkwaliteiten of deze kwaliteiten zelfs worden versterkt. De kernkwaliteiten die ter plekke gelden zijn reliëf, zichtlijnen en contrast besloten stuwwal - open bekken.

De glider wordt zodanig in het landschap geplaatst dat er met deze kwaliteiten rekening wordt gehouden. Voor de argumentatie hieromtrent wordt verwezen naar de tekst onder 'landschappelijke inpassing'.

Gemeentelijke beleid

Strategische- en structuurvisie

De strategische visie (vastgesteld juni 2012) is gebaseerd op 3 pijlers waar Groesbeek zich de komende jaren op richt. "Spannend landschap" is 1 van die 3 pijlers en richt zich op het belang van het landschap en het toerisme dat met dit bijzondere landschap nauw verbonden is. Doel is voortbouwen op de unieke kwaliteiten van het landschap en inspelen op recreatie, toerisme en ruimtelijke kwaliteit.

De structuurvisie (vastgesteld juni 2013) is de ruimtelijke uitwerking van de strategische visie. De pijler 'Spannend landschap' wordt hierin nader uitgewerkt. Er wordt de komende jaren gefocust op 3 kernkwaliteiten: landschap, wijnbouw en cultuurhistorie.

Conclusie: de bouw van de glider komt tegemoet aan de beleidsdoelstellingen van beide visies. De glider is een onderdeel van het bevrijdingsverhaal en voegt derhalve iets toe aan het cultuurhistorisch besef. Landschappelijk gezien wordt de glider ingepast, rekening houdend met zichtlijnen en hoogteverschillen (zie onder 'landschappelijke inpassing').

LOP

Het landschappelijk ontwikkelingsplan 'Omarm die veelkleurigheid' laat zien dat onderhavige locatie valt onder het deelgebied 14 "de hoge hellingen". Hier wordt ingezet op landbouw, meer wandelpaden en tegengaan erosie.

De landbouw wordt met de bouw van de glider niet noemenswaardig verminderd. Ook de erosie zal niet toenemen aangezien de gronden rondom de glider grasland worden. Tot slot komt de glider aan een wandelpad te liggen waardoor de wandelaar naast het prachtige landschap ook informatie tot zich kan nemen over de historie van de betreffende locatie.

Bestemmingsplan Buitengebied 2013

De gronden zijn gelegen in het bestemmingsplan "Buitengebied Groesbeek 2013". De onderhavige locatie heeft de bestemming "agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden". Tevens liggen er twee aanduidingen: 'zuidelijk hellinggebied' en 'erosiedal'.

De bestemmingsomschrijving geeft aan dat het perceel bestemd is voor agrarisch grondgebruik. Ter plekke wordt het reliëf van groot belang geacht en dient dit te worden behouden en zo mogelijk geaccentueerd.

Het bouwen van de voorgestelde glider past niet binnen de bestemmingsomschrijving.

Figuur 2: uitsnede van het bestemmingsplan

Planologische procedure

De plaatsing van het kunstwerk wordt planologisch mogelijk gemaakt met een omgevingsvergunning voor:

- Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan.
- Het (ver)bouwen van een bouwwerk.

Hiervoor dient de uitgebreide procedure van maximaal 26 weken te worden doorlopen. De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend, indien de ontwikkeling niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en het besluit een ruimtelijke onderbouwing bevat.

Op basis van de omgevingsvergunningsprocedure dient de gemeenteraad een verklaring van geen bedenking af te geven. De gemeenteraad kan echter categorieën van gevallen aanwijzen, waarin een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad niet vereist is. Op 24 februari 2011 heeft de gemeenteraad van Groesbeek deze categorieën van gevallen aangewezen. De aanleg van een bouwwerk, geen gebouw zijnde (waar dit kunstwerk onder geschaard wordt) is één van de categorieën die de gemeenteraad heeft aangewezen. Dat betekent, dat een specifieke verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad niet vereist is.

Omgevingsaspecten

Bodemkwaliteit

Voor de bouw van een kunstwerk hoeft de bodemkwaliteit niet in kaart te worden gebracht. Een dergelijk bouwwerk is geen gevoelig object.

Luchtkwaliteit

De onderhavige ontwikkeling is getoetst aan de regeling 'Niet in betekenende mate' verslechtering van de luchtkwaliteit. In deze regeling worden nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw tot 1.500 woningen, geaccepteerd. De verkeersaantrekkende werking van een dergelijk kunstwerk staat niet in verhouding tot de verkeersaantrekkende werking van een woonwijk van 1.500 woningen. Daardoor kan worden gesteld, dat de bouw van de glider niet in betekenende mate de luchtkwaliteit zal verslechteren.

Geluid

Het kunstwerk is geen geluidsgevoelig object en tevens is het ook geen geluid producerend object. De onderzoeksplicht uit de Wet Geluidhinder geldt hier formeel niet en dus is nader onderzoek naar geluidhinder niet nodig. In het kader van 'goede ruimtelijke ordening' is echter wel gekeken naar de aantrekkende werking die de Glider zou kunnen hebben. Zie hiervoor onder het kopje 'verkeer en parkeren'.

Milieuzonering

Er zijn in de directe omgeving geen (bedrijfs-)activiteiten aanwezig die een belemmering vormen voor het kunstwerk. Evenmin zijn er in de omgeving functies gelegen, die beperkingen ondervinden van de glider.

Externe veiligheid

Uit de Risicokaart van de provincie Gelderland blijkt dat er in de directe nabijheid van het plangebied geen risicovolle inrichtingen en geen kwetsbare objecten gelegen zijn.

Archeologie

Het gebied heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde. Dat betekent dat er onderzoek moet worden gedaan als de ontwikkeling groter dan 100m² is en/of de grond dieper dan 40cm wordt geroerd. De Glider wordt gebouwd op drie betonnen plaatjes met een gezamenlijke omvang van ongeveer 6m². Ze worden op een diepte van 15cm geplaatst. De ruimte om de picknickbankjes heen wordt verhard (ongeveer 30m²) en dit wordt ook niet dieper dan 40cm aangelegd. Hiermee blijft het bouwwerk binnen de voorwaarden van het archeologisch beleid.

Explosieven

Alvorens het vliegtuig wordt opgebouwd, zal de locatie op Niet Gesprongen Explosieven (NGE's) worden onderzocht en waar nodig wordt een oplossing gevonden zodat het vliegtuig veilig geplaatst kan worden.

Flora en fauna

Het perceel wordt momenteel gebruikt voor de verbouw van kerstbomen. Daaromheen is een wijngaard te vinden, een bosrand bestaande uit loofbomen en akkerland. De flora- en faunasoorten die op basis van dit gebruik verwacht worden, zijn beperkt. Er zal geen sprake zijn van zeldzame soorten die op populatieniveau nadelig beïnvloed worden. Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van (broed)akkervogels.

Landschappelijke inpassing

Het landschap in dit gebied kenmerkt zich door een glooiende lappendeken met onder anderen agrarische functies. De ontsluiting van het gebied en de akkers is gelegen over oude onverharde paden die door erosie zijn uitgesleten en lokaal een verdiepte ligging kennen. De overgangen tussen paden en akkers, maar ook tussen de akkers onderling, bestaan uit een ruige schraalgrasland vegetatie met plaatselijk een aanvulling van kleine struweel bosschages. Het gebied wordt afgezoomd door bosgebieden, waaronder het Groesbeekse Bos.

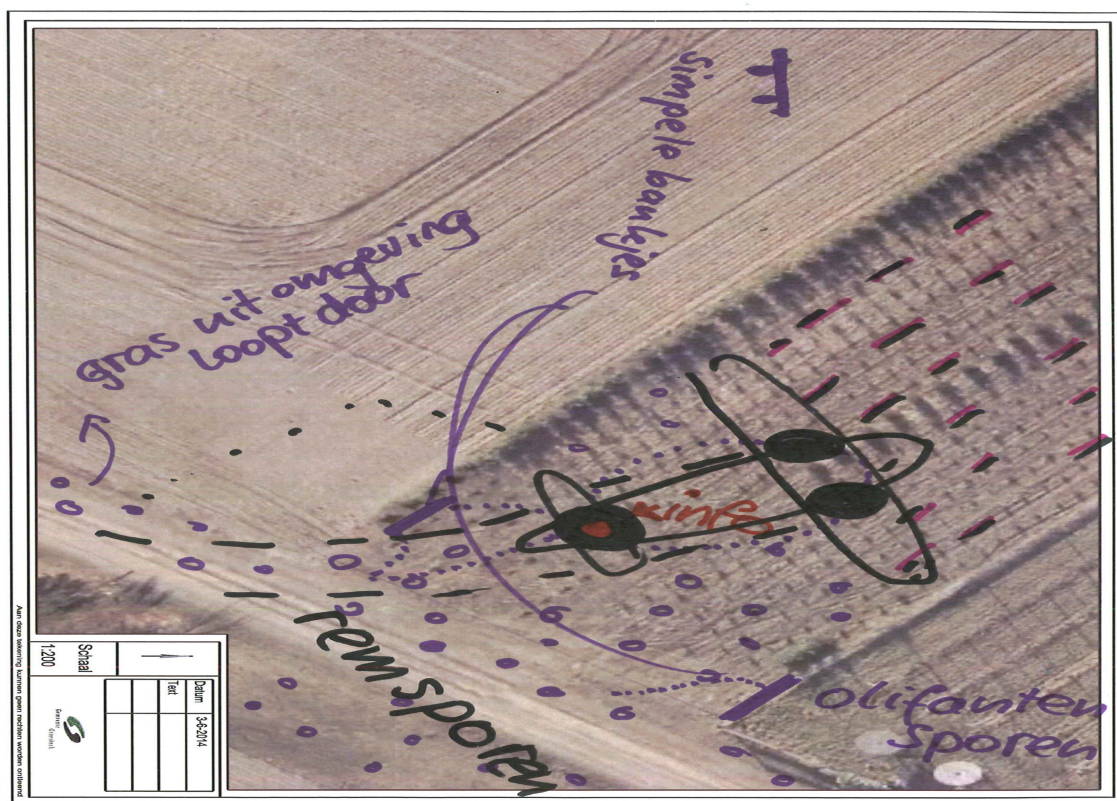
Door de omvang en de natuurlijke gradiënten van het landschap heeft het gebied zijn eigen dynamiek die onafhankelijk is van de functionele ingrepen die in het gebied worden gedaan.

De functionele (met name agrarische) ingrepen in het gebied bepalen alleen de "kleur" van de vlekken in de lappendeken. De inpassing van de Waco Glider zal zich derhalve beperken tot het invullen van een kleine vlek op de lappendeken en is daarmee ondergeschikt aan het landschap. Het object heeft door zijn transparantie geen invloed op de structuur van het landschap. De verbeelding van het vliegtuig zal worden

Datum: 5 juni 2014

Kenmerk: ontwerp

geplaatst op een wijze die past bij een landing van het toestel in het gebied. Het toestel staat in het landschap, alsof het hier na de landing is achtergelaten, het landschap vormt hierbij het decor.

Figuur 3:

"Het vliegtuig is vanuit het zuiden geland op de Zandbaan (karrespoor tussen de akkers). De remwerking van het toestel was gebrekkig. De Zandbaan ligt in een verdieping en door tegen de noordelijke helling van het aanliggende veld op te rijden is het vliegtuig tot stilstand gekomen".

De remsporen van de wielen zullen zichtbaar zijn in het maaiveld door middel van ondiepe sporen die zichtbaar zijn door lichte verdieping en het ontbreken van beplanting. De bermen van de Zandbaan (bloemrijk schraalgrasland) worden verbreed tot aan het vliegtuig. Bij het toestel worden twee bankjes (eenvoudige bankjes, zonder rugleuning) op een passende wijze op de plek en in het landschap ingepast. Het vliegtuig is transparant waardoor het landschap rondom het toestel waarneembaar en beleefbaar blijft.

Ter ondersteuning van het staartstuk wordt er onder de achterzijde van het toestel een kolom geplaatst die kan worden gebruikt voor het plaatsen van informatie over de plek en het toestel (zie volgende blz voor afbeelding).

Paden door het bloemrijke schraal grasland, die op natuurlijke wijze door het gebruik zijn ontstaan (olifantenpaden) ontsluiten het vliegtuig, de informatiezuil en de bankjes.

Door de omvang en het onafhankelijke karakter van het landschap blijft de landschappelijke karakteristiek domineren in het gebied. Hoewel het vliegtuig een vreemd element in het landschap is, wordt het door de transparantie ervan en de beperkte inrichtingsmaatregelen op een passende wijze in het landschap ingepast.

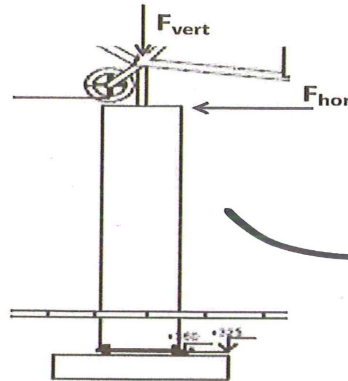
nr: 16884.000
 'ACO Glider
 :
 nmer: 650-1-002, datum: 22-05-2014
 ekening fundering

croes
 Bouwtechnisch Ingenieursbureau

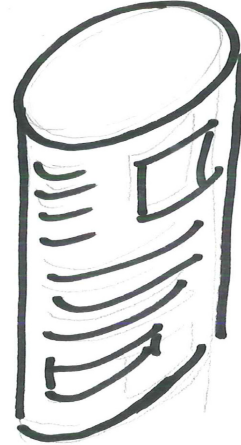
INFO!!!

at B (t.p.v. staartwiel)

tgevend: permanente belasting + wind
 zontale belasting uit wind veroorzaakt moment in funderingsplaat

ozen plaatafmetingen B = 1500 mm

Welstand

De plannen zijn reeds in de welstandsc commissie geweest. Er is een positief advies afgegeven.

Water

Voor toename verhard oppervlak boven de 1500 m² (in het landelijk gebied) zijn de eisen van het Waterschap Rivierenland van toepassing. Aangezien de toename minder is dan 1500m² gelden in onderhavig geval de eisen van de gemeente Groesbeek.

Oppervlaktewater

Binnen en in de nabijheid van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig.

Grondwater

Het plangebied bevindt zich niet nabij een grondwaterbeschermingsgebied of een grondwaterwingebied.

Riolering

Van riolering is bij een dergelijk kunstwerk geen sprake.

Infiltratie

Tot 1500m² toename verhard oppervlak gelden de compensatie-eisen van de gemeente Groesbeek. We hebben hier te maken met een verharding van ongeveer 40m². De rest van het perceel wordt weiland waarin het water goed kan wegtrekken. Infiltratievoorzieningen zijn niet noodzakelijk. Tevens wordt het vliegtuig gemaakt van staal (met coating) en wordt er niet gewerkt met uitlogende materialen.

Verkeer en parkeren

Een herdenkingskunstwerk zoals de glider, heeft tot doel de bezoeker te informeren over de landing in september 1944 met de gliders. Voor een uitgebreider verhaal van de bevrijding zal men naar het bevrijdingsmuseum komen. Door deze specifieke doelstelling van de glider zal er naar verwachting geen sprake zijn van honderden bezoekers die ook nog lange tijd verblijven. In het hoogseizoen moet men eerder denken aan hooguit tientallen bezoekers per dag.

De glider ligt niet direct aan Klein Amerika, maar aan een parallel gelegen zandpad. Daarmee ligt het wat afgelegen en is het slecht met de auto bereikbaar. Het herdenkingskunstwerk zal vooral bezoekers trekken die tijdens een fiets- of wandeltocht langskomen en even een kijkje willen nemen. Voor deze bezoekers wordt een voorziening getroffen om de fiets te stallen of om even te kunnen zitten. Gedacht moet worden aan een picknickgelegenheid en een hek voor fietsen. De bezoeker die met de auto komt, wordt begeleid naar een parkeerplaats bij de boer van Klein Amerika 3. Er is hier reeds een parkeerterrein aanwezig ivm de landwinkel. Vanaf de parkeerplaats dient men een klein stukje te lopen. Het

Datum: 5 juni 2014

Kenmerk: ontwerp

parkeerterrein voor de landwinkel biedt nog voldoende plek voor de bezoekers van de glider. Alhoewel het zandpad momenteel al voor autoverkeer niet is toegestaan (en het praktisch ook moeilijk is om er op een goede manier weer weg te komen), willen we toch voorkomen dat men zo dicht mogelijk bij de glider wil komen met de auto. Het pad tussen Klein Amerika en de glider krijgt derhalve een bord dat autoverkeer ter plekke verbiedt.

Conclusie:

- De toename van bezoekers in het gebied is beperkt. De bezoeker met de auto is nog kleiner en Klein Amerika kan dit gemakkelijk verwerken.
- Het parkeren is goed geregeld bij Klein Amerika 3.
- De voorgenomen verkeersmaatregelen zorgen voor een goede afwikkeling.

Economische uitvoerbaarheid

Met de eigenaar van het perceel wordt een overeenkomst gesloten waarin erfpacht, maar ook het parkeren wordt geregeld. Tevens zullen verschillende zaken worden afgesproken op het gebied van landschappelijke inpassing van het perceel en het onderhoud ervan.

Voor de realisatie van dit project wordt aanspraak gemaakt op bijdragen van de Stadsregio, Veteranenfonds en diverse budgetten vanuit de gemeente (toeristisch en kunstbudget).

Planschade wordt redelijkerwijs niet verwacht. De bouw van een bouwwerk, geen gebouw zijnde zoals dit kunstwerk in plaats van de verbouw van agrarische producten zal de waarde van omliggend onroerend goed niet noemenswaardig beïnvloeden. Daarnaast geldt dat het eerste onroerend goed op een afstand van 230m ligt. Dit is echter bebouwing van dezelfde boer die parkeergelegenheid biedt voor de glider en het project ondersteunt. De afstand tussen de glider en het volgende onroerend goed is 350m. Deze afstand is dermate groot dat de kans op planschade zeer gering wordt geacht.

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

In het kader van de omgevingsvergunningsprocedure dient de ruimtelijke onderbouwing aan de wettelijke overlegpartners worden opgestuurd in het kader van vooroverleg.

Zoals eerder geconcludeerd behoeft er geen vooroverleg met het waterschap te worden gepleegd. Met de provincie wordt het plan besproken. De ontwerp-vergunning zal voor zienswijzen ter inzage worden gelegd. Daarop kan iedereen een zienswijze indienen.

Conclusie

Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de glider ruimtelijk goed inpasbaar is.